

Vlaanderen
is samenwerking

COMPLEXE PROJECTEN

Een nieuwe procesaanpak

www.complexeprojecten.be

U heeft het als bestuur of als private initiatiefnemer wellicht reeds meegemaakt. De opstart en uitvoering van een project verloopt niet steeds vlekkeloos. Projecten met een grote maatschappelijke en ruimtelijke impact gaan meestal gepaard met een lange studiefase. Voor dit soort complexe projecten waarbij een groot aantal stakeholders betrokken zijn werd een nieuwe procesaanpak uitgewerkt.

EEN NIEUWE PROCESAANPAK

De Vlaamse overheid zet met de nieuwe procesaanpak voor complexe projecten in op de realisatie van projecten binnen een aanvaardbare termijn en met een zo groot mogelijk draagvlak.

Welke projecten?

- Projecten van groot maatschappelijk en ruimtelijk strategisch belang
- Projecten die een geïntegreerd vergunnings- en planningsproces vereisen
- Zowel private als publieke projecten
- Projecten op gemeentelijk, provinciaal en Vlaams bestuursniveau

Principes voor een kwalitatieve aanpak

- Open communicatie
- Participatie
- Maatwerk
- Oplossingsgericht samenwerken
- Geïntegreerde aanpak
- Procesregie in handen van de actoren

Hoe versnellen?

De nieuwe procesaanpak kent 4 opeenvolgende fasen, de verkenningsfase, de onderzoeksfase en de uitwerkingsfase die elk worden afgesloten met een beslismoment. Ten slotte volgt de uitvoeringsfase. Om te komen tot een versnelde uitvoering wordt het studiewerk zoveel mogelijk parallel en geïntegreerd uitgevoerd. Zo worden personele en financiële middelen op efficiënte wijze benut. Informeel overleg en participatie moeten bijdragen tot het uitwerken van een gedragen oplossing. In de uitvoeringsfase kan dan de spade in de grond.

Wat heeft het team complexe projecten u als initiatiefnemer te bieden?

Een begeleiding op maat! Elk project is uniek en vraagt maatwerk. Dit betekent dat er geen vast stappenplan is voor de procesaanpak. Zo kan maximaal ingespeeld worden op de specifieke behoefte van het project. De routeplanner op www.complexeprojecten.be loodst projectleiders, projectmedewerkers, adviesverleners, politieke besluitvormers en burgers doorheen de nieuwe procesaanpak en geeft daarbij waardevolle toelichtingen en tips.

VERKENNINGSFASE

Een project vertrekt vanuit een **probleemstelling** of opportuiniteit. Het doel van de verkenningsfase is tweeeërlei. Enerzijds komt men tot een eenduidige probleemdefinitie en projectdoelstellingen die gedragen worden door zoveel mogelijk betrokkenen; anderzijds brengt men de grote lijnen van het proces in kaart. De helder omschreven doelstellingen van een complex project worden opgenomen in de startbeslissing, die het engagement inhoudt van één van de bevoegde overheden om een proces op te starten. Wanneer verschillende overheden of partners betrokken zijn, kan ervoor geopteerd worden te werken met samenwerkingsovereenkomsten. Zo leg je reeds in de verkenningsfase vast wie voor welke aspecten verantwoordelijkheid draagt.

Informeel overleg en participatie zijn aangewezen om de probleemdefinitie voldoende scherp te krijgen.

Informeel overleg en participatie zijn aangewezen om de probleemdefinitie voldoende scherp te krijgen. Om een beter inzicht te verwerven in alle betrokkenen maakt u een stakeholdersanalyse. Overleg ook reeds met mogelijke tegenstanders van het project.

Als initiatiefnemer heeft u nood aan een goede processtructuur. Wie zal de dagelijkse werking verzorgen? Op welke ogenblikken is overleg met belanghebbenden nodig? Heeft u nood aan een procesbegeleider? Enz.

De resultaten van de stakeholdersanalyse, het uitgestippelde participatie- en communicatietraject en de procesaanpak verwerkt u in een **procesnota**. Daarbij wordt ook een inschatting gemaakt van de mogelijke knelpunten voor het complexe project en daaraan gekoppeld de acties om de risico's te beperken.

Omdat de verkenningsfase enkel leidt tot het effectief opstarten van een proces wordt aan deze fase geen formele consultatie gekoppeld. Het is echter belangrijk tijdens elke fase van het project helder te communiceren. De procesnota moet dan ook bekend gemaakt worden op het moment van de **startbeslissing**. Omwille van de keuze voor maatwerk zal de procesnota ook evolueren tijdens het proces.

DE ONDERZOEKSFASE

De onderzoeksfase van een complex project gaat van start als de startbeslissing, met een duidelijke projectdefinitie, doelstellingen en mogelijke oplossingen, is genomen. Het doel van de onderzoeksfase is om de beste oplossing te filteren uit een brede waaier van mogelijkheden. Daarvoor moeten de verschillende oplossingen op een geïntegreerde manier onderzocht en afgewogen worden.

In de onderzoeksfase worden alle actoren en het brede publiek betrokken. Het participatie- en communicatietraject waarvoor in de verkenningsfase de klijntlijnen werden vastgelegd, wordt in de praktijk omgezet. Alle Informatie, het studiewerk en de historiek worden daarom best op transparante wijze beschikbaar gesteld voor alle geïnteresseerden.

Het doel van de onderzoeksfase is om de beste oplossing te filteren uit een brede waaier van mogelijkheden.

De **alternatievenonderzoeksnota** wordt opgemaakt bij de start van de onderzoeksfase. Deze nota geeft een

beschrijving van de doelstellingen en de geografische werkingssfeer van het complexe project en bepaalt de reikwijdte van het geïntegreerde onderzoek. De nota beschrijft welke alternatieven er mogelijk zijn en hoe de effecten van het complexe project zullen onderzocht worden. Met de alternatievenonderzoeksnota zorg je ervoor dat alle onderzoeken gelijktijdig kunnen starten met dezelfde informatie en basisgegevens. De alternatievenonderzoeksnota gaat ruimer dan het milieukundig onderzoek. Ook ruimtelijke en economische aspecten komen in deze fase reeds aan bod. Tijdens de raadpleging is inspraak op de alternatievenonder-

alternatieven -
onderzoeksnota

raadpleging

geïntegreerd
onderzoek

synthesenota

ontwerp
voorkeursbesluit

openbaar
onderzoek

voorkeursbesluit

bekendmaking

zoeksnota mogelijk. Met behulp van een overwegingsdocument geef je aan hoe je met de reacties van burgers en adviesinstanties omgaat.

De eindresultaten van het geïntegreerd onderzoek worden gebundeld in de **synthesenota**. Op basis van het onderzoek worden alternatieven getrechterd of verfijnd, tot één oplossing overblijft die het voorwerp zal uitmaken van het voorontwerp van voorkeursbesluit. Over beide documenten en over de onderzoeksrapporten wordt advies gevraagd aan de adviesinstanties. Het ontwerp van voorkeursbesluit wordt vervolgens formeel aan het publiek voorgelegd via een openbaar onderzoek.

Omschrijf in de **antwoordennota** hoe je met de reacties van actoren en burgers omgaat. Maak duidelijk waarom je een bezwaar wel of niet weerhoudt en welke acties mogelijks resulteren uit het geformuleerde bezwaar.

In het **voorkeursbesluit** wordt definitief gekozen voor een alternatief. Verder is het van belang weer te geven welke rechtsgevolgen gekoppeld moeten worden aan het voorkeursbesluit, welke milderende maatregelen en flankerende acties van toepassing zullen zijn. Procesmatige of financiële afspraken kunnen gemaakt en bevestigd worden in samenwerkingsovereenkomsten.

DE UITWERKINGSFASE

De uitwerkingsfase van een complex project volgt op de goedkeuring van het voorkeursbesluit, dat één mogelijke oplossing naar voor schuift. Het doel van de uitwerkingsfase is om dit voorkeursbesluit verder te concretiseren tot een realiseerbaar project en om de uitvoeringswijze te bepalen.

Bij de start van de uitwerkingsfase wordt de **project-onderzoeksnota** opgemaakt. Deze nota beschrijft enerzijds het project en de flankerende maatregelen die opgenomen zijn in het voorkeursbesluit. Anderzijds bepaalt deze nota wat het geïntegreerd effectenonderzoek op projectniveau moet omvatten. Daar waar het onderzoek in de vorige fase zich op een strategisch niveau afspeelde, zal de focus nu op het eigenlijke projectniveau liggen.

Maak de projectonderzoeksnota bekend op de specifieke projectwebsite. Probeer via informele overlegmomenten of infomarkten een goed zicht te krijgen op de mening van de burger.

Het projectbesluit integreert het bestemmingsplan en het geheel aan vergunningen en machtigingen.

De **synthesenota** omvat de eindresultaten van de geïntegreerde effectenonderzoeken. Op basis van de onderzoeksresultaten worden de voor- en nadelen van uitwerkingen met elkaar vergeleken, tot er uiteindelijk één uitvoeringswijze als beste naar voor wordt geschoven. Dit gekozen alternatief wordt geformuleerd

project -
onderzoeksnota

geïntegreerd
onderzoek

synthesenota

ontwerp
projectbesluit

openbaar
onderzoek

projectbesluit

bekendmaking

in een ontwerp van projectbesluit. Over synthesenota en voorontwerp projectbesluit wordt advies gevraagd aan de adviesinstanties. Het ontwerp van projectbesluit wordt vervolgens formeel aan het publiek voorgelegd via een openbaar onderzoek.

Omschrijf in de antwoortennota hoe u met de reacties van actoren en burgers omgaat. Maak duidelijk waarom u een bezwaar wel of niet weerhoudt en welke acties mogelijks resulteren uit het geformuleerde bezwaar.

Het **projectbesluit** is een beslissing van de bevoegde overheid over het geheel van vergunningen, machtigingen, het bestemmingsplan en het actieprogramma om op die manier tijdig de juiste instrumenten te kunnen inzetten. Het projectbesluit omvat ook aspecten van beheer en monitoring.

DE UITVOERINGSFASE

De uitvoeringsfase volgt op de goedkeuring van het projectbesluit. Het doel van de uitvoeringsfase is enerzijds om de werken zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Anderzijds is het belangrijk om ook de nodige stappen wat betreft het beheer, de monitoring en de evaluatie van het project uit te voeren.

Mogelijk heeft u in deze fase een andere processtructuur nodig dan in de voorgaande fasen. Een aangepaste processtructuur die gericht is op uitvoering en technische uitwerking is in dit geval aangewezen.

Wellicht werden in het voorkeursbesluit een aantal maatregelen opgesomd om het gekozen alternatief te ondersteunen of versterken of om mogelijke hinder weg te nemen. Het is van belang deze werken tijdig in te plannen bij de uitvoering van het project. Daarom maakt u best een beheerplan op met een inventaris van taken en verantwoordelijkheden, inclusief de nodige engagementen (financieel, personeel).

Ook in deze fase blijven participatie en communicatie cruciaal. Denk maar aan een minder hinder plan, duiding over de werfzone, bewonersbrieven, infovergadering, ...

Meer informatie vindt u op de website www.complexeprojecten.be.

DEPARTEMENT
MOBILITEIT &
OPENBARE
WERKEN

DEPARTEMENT
OMGEVING